

Kraftriket AS

KRAFTRIKET AS

Dokumentet blir kun sendt pr. e-post

Deres ref.

Vår ref.

Dato:

Sak nr: 23/2016-2

22.06.2023

Saksbehandler: Mari Bakke Akslen

Dir.tlf: 990 84 659

Varsel om forbuds- og påbudsvedtak med tvangsmulkt - villedende markedsføring og manglende prislister

1 INNLEDNING

Forbrukertilsynet har kontrollert enkelte forhold på Kraftriket AS (**Kraftriket**), org.nr. 975 991 512, sin hjemmeside. Vi har funnet flere lovbrudd. Lovbruddene gjelder markedsføring av forvaltede strømvakter, samt manglende prislister på selskapets hjemmesider.

Vi varsler derfor med dette at vi vil fatte forbuds- og påbudsvedtak mot Kraftriket. For både forbuds- og påbudsvedtakene varsles en tvangsmulkt på kr 250 000 for hver kalenderuke forbudet eller påbudet brytes.

Samtidig som varselet om vedtak, har vi sendt Kraftriket et brev hvor vi redegjør for øvrige forhold vi mener er ulovlige. Der ber vi Kraftriket innrette sin praksis etter lovens krav uten at vi varsler vedtak for disse lovbruddene. Bakgrunnen for at vi varsler vedtak om visse lovbrudd, mens vi foreløpig kun ber om innrettelse for andre lovbrudd, er en totalvurdering av den ulovlige praksisen.

Forbrukertilsynet presiserer at vi kun har vurdert lovligheten av forholdene som vi har tatt opp i dette varselet om vedtak og i brev til Kraftriket av samme dato. Det kan være andre forhold som strider mot lovens krav selv om vi ikke nå har tatt opp dette med selskapet. Vi understreker at det er selskapets ansvar at all markedsføring og annen praksis er i tråd med

gjeldende regelverk. De forhold vi tar opp nå, må derfor ikke forstås som en godkjenning av eventuelt ulovlige forhold som ikke er påpekt av Forbrukertilsynet i denne omgang.

2 INNHOLDET I VEDTAKET SOM VARSLES

Vedtaket vi varsler med hjemmel i markedsføringsloven §§ 40 og 41, jf. § 39 første ledd, har foreløpig slik utforming:

1. Kraftriket AS forbys å markedsføre strømvtaler til forbrukere uten at alle vesentlige opplysninger om størrelsen på alle priselementer eller hvordan prisen beregnes, og om risiko knyttet til pris, fremgår av markedsføringen, jf. markedsføringsloven § 6, jf. § 8 og prisopplysningsforskriften § 20. Forbudet gjelder kun markedsføring på selskapets hjemmeside, og kun i de tilfellene markedsføringen på selskapets hjemmeside utgjør en oppfordring til kjøp etter markedsføringsloven § 8 fjerde ledd.
2. Kraftriket AS skal betale 250 000 – tohundreogfemtitusen – kroner i tvangsmulkt for hver påbegynt kalenderuke selskapet overtrer eller medvirker til overtredelse av forbudet i punkt 1. Tvangsmulkten gjelder for hver strømvtale som markedsføres i strid med punkt 1.
3. Kraftriket AS påbys å ha en lett tilgjengelig prisliste på selskapets hjemmeside, jf. prisopplysningsforskriften § 21 første ledd. Prislisten skal tilfredsstillende kravene til innhold og presentasjon i prisopplysningsforskriften § 21 første, andre og tredje ledd.
4. Kraftriket AS skal betale 250 000 – tohundreogfemtitusen – kroner i tvangsmulkt for hver påbegynt kalenderuke selskapet overtrer eller medvirker til overtredelse av påbudet i punkt 3.

De varslede forbuds- og påbudsvedtakene har en tvangsmulkt som kan utløses dersom det aktuelle lovbruddet ikke opphører etter at vedtak er fattet, eller dersom det aktuelle lovbruddet skjer igjen. Formålet med tvangsmulkten er å sørge for at Kraftriket fremover innretter sin praksis etter lovens krav.

Vi presiserer at de varslede vedtakene betyr:

- At dersom Kraftriket bryter forbudsvedtaket i markedsføringen av én strømvtale én gang i løpet av en kalenderuke, vil dette være et brudd på forbudsvedtaket i punkt 1. Brytes forbudsvedtaket i markedsføringen av to strømvtaler i løpet av en kalenderuke, vil dette være to brudd på forbudet, og kan utløse en mulkt på totalt kr 500 000.

- At tvangsmulkten løper for hver påbegynt kalenderuke. Dette betyr at dersom Kraftriket for eksempel bryter forbudsvedtaket på en torsdag, og så på en påfølgende tirsdag, vil dette være brudd i to påbegynte kalenderuker, hvilket kan utløse en mulkt på totalt kr 500 000.

3 BAKGRUNN FOR SAKEN – FORBRUKERUFORDRINGER PÅ STRØMMARKEDET OG KONTROLL GJENNOMFØRT I MARS 2023

Forbrukertilsynet er et offentlig forvaltningsorgan, og fører tilsyn med at næringsdrivende overholder kravene i markedsføringsloven med forskrifter, angrerettloven m.m.

I Barne- og familiedepartementets tildelingsbrev til Forbrukertilsynet for 2023 fremgår det blant annet at Forbrukertilsynet skal prioritere å føre tilsyn med *markedsføring og avtalevilkår* på strømmarkedet. Dette reflekterer de utfordringene mange forbrukere opplever på strømmarkedet.

Det er svært mange strømleverandører som tilbyr strømvtaler til forbrukere. Det er hovedsakelig pris og måten prisen fastsettes på som skiller de ulike strømvtalene. Med de siste års strømpriser, hvor strømregningen gjør et stort innhugg i de fleste forbrukeres økonomi, er det avgjørende at strømleverandørene setter forbrukere i stand til å ta informerte valg av strømvtale. Dette gjelder spesielt når mange forbrukere opplever det som komplisert å forstå strømmarkedet og strømpriser. Det er da viktig at markedsføringen av strømvtaler gir forbruker riktige og fullstendige opplysninger om avtalen.

Markedsføringsloven stiller en rekke krav til markedsføring av og vilkår i strømvtaler, og 01.11.2022 trådte endringer i prisopplysningsforskriften i kraft. Formålet med endringene i forskriften er å styrke forbrukervernet på strømmarkedet. Det er blant annet innført krav til deler av markedsføringen av strømvtaler og krav til prislister på aktørenes hjemmesider. Kravet til prisliste styrker forbrukers mulighet til å sette seg inn i sin eksisterende avtale, slik at forbruker kan sammenligne denne med andre aktuelle strømvtaler. Fordi forbrukerne kan ha løpende avtaler som ikke lenger tilbys, skal strømleverandører ha en fullstendig og oppdatert pris- og vilkårsliste på sin hjemmeside. Det betyr at alle kunder skal finne den avtalen de har i prislisten selv om den aktuelle avtalen ikke lenger tilbys nye kunder.

Forbrukertilsynet gjennomførte i mars 2023 en kontroll av at strømbransjen overholder utvalgte, grunnleggende forbrukervernregler. Strømbransjen består av omtrent 90 ulike aktører som alle tilbyr strømvtaler til privatkunder.¹ Av hensyn til effektiv ressursbruk har Forbrukertilsynet valgt å rette kontrollen mot de 20 største aktørene i strømbransjen basert

¹ 173 kraftselskaper som selger strøm til kunder i privatmarkedet basert på oversikten fra Elhub AS per 01.02.2023, Mange av disse er nettselskaper som har kunder på pliktstrøm, eller aktører som ikke tilbyr avtaler til privatkunder, men som likevel av ulike grunner registrert med et fåtall privatkunder.

på oversikt mottatt fra Elhub AS over antall forbrukerkunder per 01.02.2023. Disse 20 aktørene har til sammen cirka 85 prosent av det totale antall forbrukerkunder på strømmarkedet. Kraftriket er en av disse 20 aktørene.

I kontrollen undersøkte vi følgende forhold:

- Om markedsføring av strømvavtaler på strømliverandørenes nettsider oppfyller kravene i markedsføringsloven ved markedsføring som setter forbruker i stand til å foreta kjøp.
- Om aktørene har lovpålagt prisliste tilgjengelig på sine nettsider, og om prislisten fyller lovens krav.
- Om aktørene før avtaleinngåelse opplyser om angrerett i tråd med lovens krav.

4 REGELVERKET SOM ER RELEVANT I SAKEN

4.1 Generelt om forbudet mot urimelig handelspraksis

Markedsføringsloven (mfl.) § 6 første ledd forbyr «*urimelig handelspraksis*». Det følger av loven at en handelspraksis er urimelig dersom den «*strider mot god forretningsskikk*» overfor forbrukere, og er egnet til «*vesentlig å endre forbrukernes økonomiske atferd slik at de treffer beslutninger de ellers ikke ville ha truffet*». Markedsføring er en form for handelspraksis, jf. mfl. § 5 bokstav d.

Det følger av bestemmelsens fjerde ledd at en handelspraksis alltid er urimelig dersom den er villedende etter mfl. §§ 7 eller 8.

4.2 Villedende markedsføring

4.2.1 Krav til all markedsføring

Det følger av mfl. § 7 at en handelspraksis er villedende dersom den inneholder «*uriktige opplysninger og dermed er usannferdig*» eller «*på annen måte er egnet til å villede forbrukerne*» med hensyn til ett eller flere av momentene som fremgår i bokstav a til h. I tillegg må praksisen være egnet til å påvirke forbrukerne til å treffe en økonomisk beslutning som de ellers ikke ville ha truffet.

Mens markedsføringsloven § 7 sier noe om når en handelspraksis kan være villedende ut fra det som uttrykkelig sies, bestemmer lovens § 8 at en handelspraksis også kan være villedende dersom vesentlige opplysninger er utelatt eller skjult.

Etter markedsføringsloven § 8 er en handelspraksis villedende dersom den i sin konkrete sammenheng, eller etter en helhetsvurdering, utelater eller skjuler vesentlige opplysninger som forbrukeren trenger for å ta en informert økonomisk beslutning.

Ved vurderingen av om opplysninger er utelatt, skal det tas i betraktning plass- eller tidsmessige begrensninger ved mediet som brukes til å formidle handelspraksisen, og eventuelle tiltak fra den næringsdrivende for å gjøre opplysningene tilgjengelige for forbrukerne på annen måte, jf. mfl. § 8 første ledd andre punktum.

Videre er handelspraksisen også villedende etter mfl. § 8 dersom opplysningene presenteres på en uklar, uforståelig, tvetydig eller uhensiktsmessig måte.

Praksisen anses likevel bare som villedende etter mfl. § 8 dersom den er egnet til å påvirke forbrukerne til å treffe en økonomisk beslutning de ellers ikke ville ha truffet. Det er ikke et krav at forbrukerne faktisk treffer en økonomisk beslutning på bakgrunn av den villedende markedsføringen.² Det er nok at handelspraksisen er egnet til å påvirke forbrukerne til å treffe en slik beslutning som de ellers ikke ville ha truffet. Bestemmelsen rammer vidt, og en økonomisk beslutning kan være alt fra en beslutning om å inngå en avtale, en beslutning om å avstå fra å inngå en avtale, en beslutning om å sammenlikne en avtale med andre avtaler, eller en beslutning om å avstå fra å gjøre dette.

Vurderingen av om markedsføringen er egnet til å påvirke forbrukerne til å treffe en økonomisk beslutning som de ellers ikke ville ha truffet, tar utgangspunkt i en vanlig forbruker, en «gjennomsnittsforbruker». Etter praksis fra Markedsrådet forutsettes gjennomsnittsforbrukeren «*etter festnet praksis å være alminnelig opplyst, rimelig oppmerksom og velunderrettet*», jf. MR-2019-327, punkt 4. Markedsrådet, som viser til praksis fra EU-domstolen (sak C-210/96, avsnitt 31), legger videre til grunn at en gjennomsnittsforbruker er en «*kritisk person, som opptrer bevisst og oppmerksomt på markedet, og som etter undersøkelser av varenes kvalitet og pris treffer effektive valg. Det må stilles visse krav til en gjennomsnittsforbrukers evne til kritisk vurdering av markedsføringsbudskap (...)*», jf. MR-2019-327 punkt 4.

4.2.2 Opplysninger som alltid er vesentlige ved «oppfordring til kjøp»

Mens kravene omtalt over gjelder alle former for markedsføring, stiller mfl. § 8 særlige krav til markedsføring som utgjør «oppfordring til kjøp». Med oppfordring til kjøp menes kommersiell kommunikasjon som inneholder informasjon om ytelsens egenskaper og pris og dermed

² Bestemmelsene i markedsføringsloven bygger i stor grad på direktiv om urimelig handelspraksis (2005/29/EC). Begrepet «*økonomisk beslutning*» er brukt i markedsføringsloven i stedet for direktivets begrep «*transaksjonsbeslutning*», men begrepene har samme betydning. Direktivet definerer «*transaksjonsbeslutning*» i art. 2 bokstav k slik:

«*enhver beslutning som forbrukeren treffer om hvorvidt, hvordan eller på hvilke vilkår vedkommende kjøper, betaler helt eller delvis, beholder eller avhender et produkt eller utøver en avtalefestet rett knyttet til produktet, enten forbrukeren beslutter å foreta en slik handling eller avstår fra det*».

setter forbruker i stand til å foreta et kjøp, jf. mfl. § 8 fjerde ledd. Lovens forarbeider forutsetter at enhver markedsføring i form av kommersiell kommunikasjon der det er angitt en pris på en nærmere identifisert ytelse, i utgangspunktet anses som en kjøpsoppfordring.³

Hva som i praksis utgjør en kjøpsoppfordring må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Eksempler på kjøpsoppfordringer for strømvtaler er en nettside som angir en avtale og viser et priselement for den aktuelle avtalen. Det er ikke nødvendig at forbruker i den aktuelle kommunikasjonen (markedsføringen) faktisk gis en mulighet til å inngå en avtale.⁴

Ved oppfordring til kjøp anses en del angitte opplysninger som vesentlige, jf. mfl. § 8 tredje ledd. Blant annet regnes følgende opplysninger som vesentlige:

- Opplysninger om ytelsens hovedegenskaper, i relevant omfang for mediet og ytelsen,
- Opplysninger om prisen inklusive avgifter, eller, hvis ytelsens art gjør at prisen ikke med rimelighet kan utregnes på forhånd, hvordan prisen beregnes.

I tillegg fastsetter prisopplysningsforskriften (prisf.) § 20 hvilke opplysninger som anses vesentlige ved markedsføring av strømvtaler, jf. mfl. § 8. Disse tilleggskravene ved markedsføring av strømvtaler er fastsatt med hjemmel i mfl. § 10 tredje ledd.

Opplysningene som angis i prisf. § 20 skal inntas i markedsføringen av strømvtaler når markedsføringen regnes som en kjøpsoppfordring. Formålet med disse uttrykkelige kravene ved markedsføring av strømvtaler er å sikre at forbrukere får tilstrekkelig med opplysninger til å kunne sette seg inn i og forstå hva slags avtale det er snakk om, slik at forbrukere kan ta informerte valg.

Følgende opplysninger regnes etter prisf. § 20 som vesentlige ved markedsføring av strømvtaler som utgjør oppfordring til kjøp:

- Om avtaletypen er spotpris, fastpris, standard variabel eller annen.
- Alle obligatoriske priselementer og størrelsen på disse. Dersom størrelsen på priselementene som strømleverandøren fastsetter ikke med rimelighet kan utregnes på forhånd, skal det fremgå hvordan prisen beregnes.
- Avtalens og priselementenes varighet, herunder eventuelle garantiers varighet, dersom denne er begrenset.
- Eventuell bindingstid og eventuelt bruddgebyr.
- Perioden det må forskuddsbetales for, dersom avtalen krever forskuddsbetaling.

³ Ot.prp.nr.55 (2007-2008) punkt 7.4.2.1.

⁴ C-122/10 Sverige/Ving, avsnitt 27-33.

- Eventuelle vilkår for å kvalifisere for avtalen.
- At eventuelle tilleggstjenester som tilbys ikke er obligatoriske.
- At avtalen kan sammenlignes med andre avtaler på Forbrukerrådets strømprisportal. Ved oppfordring til kjøp fremsatt digitalt, skal hyperlenke til Forbrukerrådets strømprisportal inntas.

Dersom markedsføring utgjør en «*oppfordring til kjøp*», og opplysningene etter mfl. § 8 tredje ledd eller prisf. § 20 annet ledd ikke er inntatt, er skjult eller er presentert på en uklar, uforståelig, tvetydig eller uhensiktsmessig måte, vil markedsføringen i utgangspunktet være villedende og forbudt. Dette gjelder likevel bare dersom denne mangelen ved markedsføringen er egnet til å påvirke forbrukerne til å treffe en økonomisk beslutning de ellers ikke ville ha truffet.

4.2.1 Særlig om opplysning om hvordan prisen beregnes og risiko knyttet til pris som hovedegenskaper ved strømvavtaler

Til forskjell fra en mengde andre varer og tjenester, er strøm i en særstilling. Det er ingen kvalitative eller kvantitative forskjeller på strømmen som de ulike strømlleverandørene tilbyr sine forbrukerkunder. En av de få og viktigste forskjellene på de ulike strømvavtalene er derfor strømprisen. Ulike avtaletyper har ulike prismekanismer, og innebærer forskjellig forutberegnelighet eller risiko knyttet til strømprisen. Det er derfor essensielt for forbruker at dersom størrelsen på et priselement ikke kan angis, så skal det fremgå hvordan prisen beregnes, i tråd med kravet til vesentlige opplysninger i mfl. § 8 og slik uttrykkelig presisert i prisf. § 20 bokstav b.

Alle avtaletyper for strøm innebærer en viss risiko knyttet til pris. Ved en fastprisavtale vil det være risiko for om avtalen på sikt vil lønne seg sett i forhold til spotprisen (markedsprisen) på strøm, selv om prisen som sådan gir forutberegnelighet. Når markedsføringen av en fastprisavtale klart oppgir at strømprisen er fast, og oppgir prisen, får forbruker tilstrekkelig med opplysninger til å kunne vurdere strømprisen. Ved en spotprisavtale vil prisen være uten risiko sett i forhold til markedsprisen for strøm, og markedsprisene publiseres dagen før strømmen brukes. Når markedsføringen av en spotprisavtale klart oppgir at strømprisen følger spotprisen, får forbruker tilstrekkelige opplysninger til selv å kunne sette seg inn i og forstå hvordan strømprisen fastsettes, og at strømprisen vil variere. Forbruker kan da også finne den til enhver tid gjeldende spotprisen, og i en viss grad tilpasse forbruket sitt til gjeldende strømpris.

Ved avtaletyper som ikke direkte forholder seg til fastpris eller spotpris, vil det etter Forbrukertilsynets syn måtte stilles strengere krav til hvilke opplysninger som fremgår i markedsføringen. Dette gjelder både opplysninger om avtaletypen, angivelsen av priselementene og hvordan disse beregnes, og eventuell risiko forbundet med prisen. Om

det ikke stilles strenge krav her, vil forbruker risikere å ikke forstå hva som er strømprisen eller hvordan denne er beregnet, for på denne måten å kunne forstå om og hvordan strømprisen eventuelt kan forandre seg over tid. Disse hensynene ligger bak de uttrykkelige kravene til markedsføring av strøm som fremgår av prisf. § 20.

4.3 Krav til prisliste

I prisf. § 21 er det fastsatt krav om at strømleverandører som selger elektrisk kraft til forbrukere skal ha en prisliste.⁵ Kravene til prisliste er fastsatt med hjemmel i mfl. § 10 andre og tredje ledd.

Formålet bak kravene til prisliste er å gjøre det enklere å navigere i tilbudet av strømvtaler, slik at forbrukeren kan treffe godt informerte valg.⁶ Kravene til prisliste sikrer at forbruker enkelt skal kunne finne priser og vilkår for samtlige avtaler fra den aktuelle strømleverandøren, for å kunne sammenligne disse eller bare for å orientere seg om sin nåværende avtale selv om den ikke er åpen for nytegning.

Prislisten skal inneholde en samlet oversikt over priser og vilkår for alle leverandørens ulike avtaler, herunder avtaler som ikke lenger tilbys, men som leverandøren har aktive kundeforhold på, jf. prisf. § 21 annet ledd. I prislisten skal hver avtale per prisområde angis med navn på avtalen, avtaletypen, pris og lenke til avtalevilkår. Dersom strømleverandøren opererer med ulike priselementer på de samme kraftavtalene, skal det opplyses om laveste og høyeste pris i form av et prisintervall fra–til, jf. prisf. § 21 tredje ledd. Prislisten skal også inneholde informasjon om at forbrukeren kan sammenlikne avtalen med andre avtaler på Forbrukerrådets strømprisportal.

En naturlig forståelse av begrepet prisliste, er en liste med en samlet fremstilling der opplysningene kategoriseres og systematiseres i en skjematisk fremstilling. Også formålet bak kravet til prisliste tilsier at listen må være fremstilt nettopp som en liste med kategorisering av informasjonen som skal fremgå.

Alle opplysningene som nevnt i bestemmelsen skal presenteres på en «klar og tydelig måte», jf. forskriften § 21 første ledd andre punktum.

⁵ Det samme følger i stor grad av prisopplysningsforskriften § 11 jf. § 10, men § 21 tydeliggjør det nærmere innholdet til prisopplysningene ved salg av elektrisk kraft til forbrukere.

⁶ Jf. høringsnotat av 08.04.2022 fra Barne- og familiedepartementet og Olje- og energidepartementet om forslag til endringer i prisopplysningsforskriften og forskrift om kraftomsetning og netttjenester, tilgjengelig [her](#).

5 DE FAKTISKE FORHOLDENE I SAKEN

5.1 Kort om Kraftriket

Kraftriket selger strømvavtaler til både privatkunder og bedriftskunder.

I henhold til oversikten Forbrukertilsynet har mottatt fra Elhub AS, hadde Kraftriket [REDACTED] forbrukerkunder per 01.02.2023.

Selskapets sist avlagte årsregnskap er for 2021. Årsregnskapet viste driftsinntekter på kr 1 456 546 000 og et negativt driftsresultat på kr 1 687 000.

Vedlegg 1 Kraftriket AS – årsregnskap for regnskapsåret 2021

5.2 Om kraftriket.no

Forbrukertilsynet undersøkte nettsiden til Kraftriket (www.kraftriket.no) på enkelte dager i perioden fra 17.02.2023 til 08.03.2023.

På forsiden til Kraftriket er det inntatt en oversikt over de tre avtalene «Lokalstrøm», «Idrettsstrøm» og «Hyttestrøm», hver med en «les mer»-knapp. I tillegg er det en «strømvavtaler»-knapp lenger ned på forsiden.

Vedlegg 2 Skjerm bilde som viser forsiden av kraftriket.no, 17.02.2023

Ved å trykke på knappen «strømvavtaler», kommer man til en side som gir en oversikt over det som antas å være alle strømvavtaler Kraftriket tilbyr til privatkunder. Hver av avtalene blir presentert i egne bokser med hver sin «les mer og bestill»-knapp. Hver boks inneholder navn på avtalen og enkelte nøkkelopplysninger om avtalen.

Vedlegg 3 Skjerm bilde som viser oversiktsside over strømvavtaler til private, 17.02.2023

Ved å trykke på den enkelte «les mer og bestill»-knappen, blir man tatt til en ny side som inneholder ytterligere opplysninger om den aktuelle avtalen. Hver av sidene har en fane på venstre side med nøkkelopplysninger om avtalen, en tabell på høyre side med enkelte prislelementer, mulighet for avhuking for lokasjon og en bestillings-knapp.

5.3 Oversikt over avtaler som ikke er i salg

Nederst på oversiktssiden over strømvavtaler, er det en knapp «Klikk her for oversikt over strømvavtaler som ikke er i salg». Ved å trykke på denne blir en tatt til en side med liste over en rekke avtaler, inndelt etter *fastpris*, *spotpris* og *variabel*. Hver av avtalene blir presentert

med navn og opplysninger om et fastbeløp og en pris. For fastprisavtalene er strømprisen angitt som et intervall, og det gis opplysninger om hvilke soner avtalen tilbys i.

Vedlegg 4 Skjermbilde som viser utdaterte avtaler, 17.02.2023

5.4 Avtalevilkår

I Kraftrikets avtalevilkår er det vist til Standard Kraftleveringsavtale, i tillegg til produktvilkår. Produktvilkårene er forskjellige for de ulike avtalene, både de som er til salgs og de som ikke er til salgs.

Vedlegg 5 Avtaler og vilkår, 17.02.2023

5.5 Markedsføringen av enkelte avtaler på kraftriket.no

5.5.1 Avtalen «Idrettsstrøm»

«Idrettsstrøm» er på oversiktssiden omtalt som følger (se vedlegg 3):

«Blanding av prissikring og spotpris, som gir en samlet strømpris hver måned. (...)

Blanding av spotpris og prissikring

Samme strømpris hver time, hver dag hele måneden

Prisen settes etterskuddsvis innen den 10. i påfølgende måned

Månedspris 48,75 kroner

Sikringsgrad er 0-70 prosent

Ingen bindingstid

For hver kWh du forbruker går 1 øre til ditt idrettslag».

På opplysningssiden for avtalen fremgår de samme opplysningene som på oversiktssiden.

Vedlegg 6 Skjermbilde som viser opplysningssiden for «Idrettsstrøm», 17.02.2023

Vedlegg 7 Skjermbilde av prishistorikken for «Idrettsstrøm», 17.02.2023

På høyre side er det inntatt en tabell med «Pris Idrettsstrøm inkl. elsertifikat», og opplysning om et fastbeløp på kr 48,75 per måned. Ved å trykke på lenken «Idrettsstrøm», får man opp en prishistorikk for avtalen. Prishistorikken inneholder en strømpris (øre/kWh) for hver måned fra august 2022 til januar 2023 for de ulike strømsoneene. På opplysningssiden er det også ytterligere informasjon om støtten til idrettslagene og informasjon om angrerett.

5.5.2 Avtalen «NMK Forvaltning»

«NMK Forvaltning» er på oversiktssiden omtalt på lik måte som «Idrettsstrøm», se over, med unntak av at for hver kWh du forbruker «går 1 øre til din lokale NMK Klubb», i stedet for til «ditt idrettslag». Månedsbeløpet er kr 39 i stedet for kr 48,75.

Vedlegg 8 Oppdatert oversikt over strømavtaler, 24.04.2023

På opplysningssiden for avtalen fremgår de samme opplysninger som på oversiktssiden. I tillegg er det beskrevet følgende:

«NMK Forvaltning er en blanding mellom spot og prissikring. Prinsippet er det samme som benyttes for store industrikunder. Vi kjøper inn i store strømvolum, forvalter volumet basert på utsiktene fremover og kombinerer dette med spotprisen i ditt prisområde.»

Vedlegg 9 Skjermbilde som viser opplysningssiden for «NMK Forvaltning», 24.04.2023

På høyre side er det i tillegg angitt følgende:

«På denne måten får du samme strømpris hver dag hele måneden – og målet er å unngå de høye toppene som en rendyrket spotprisavtale kan gi. Dette har over tid vist seg som en gunstig avtale prismessig.»

På bestillingssiden for avtalen er det gjentatt at «NMK Forvaltning er en blanding mellom spot og prissikring, og har over tid vist seg som en gunstig strømavtale.» Under bestillingsskjemaet er det inntatt en lenke man kan trykke på for å få historiske priser. Prishistorikken viser historikken for de siste tre månedene.

Vedlegg 10 Skjermbilde som viser bestillingssiden for «NMK Forvaltning», 24.04.2023

Vedlegg 11 Skjermbilde som viser bestillingssiden for «NMK Forvaltning», fullside, 24.04.2023

Vedlegg 12 Skjermbilde som viser prishistorikken for «NMK Forvaltning»,

6 FORBRUKERTILSYNETS VURDERINGER

6.1 Markedsføringen av avtalene «*Idrettsstrøm*» og «*NMK Forvaltning*» utelater vesentlige opplysninger

6.1.1 Markedsføringen utgjør oppfordringer til kjøp

Markedsføringen av «*Idrettsstrøm*», se vedlegg 4 og 7, og markedsføringen av «*NMK Forvaltning*», se vedlegg 9, 10 og 12, utgjør etter Forbrukertilsynets vurdering åpenbart kommersiell kommunikasjon. Hver enkelt av disse sidene inneholder opplysninger om egenskaper ved avtalen og priselementer, som dermed setter forbrukeren i stand til å ta en beslutning om å inngå den aktuelle avtalen. Hver enkelt av disse sidene er dermed klart å regne som en oppfordring til kjøp, jf. mfl. § 8 fjerde ledd. At forbruker kan trykke seg videre fra oversiktssiden til opplysningssiden før det er mulig å bestille, vil imidlertid kunne ha betydning for opplysningskravet som stilles til den enkelte kjøpsoppfordring.

Når en markedsføring utgjør en oppfordring til kjøp, er det som nevnt krav til at markedsføringen skal inneholde vesentlige opplysninger som forbrukeren trenger for å ta en informert økonomisk beslutning, jf. mfl. § 8. Kravene til opplysning som følger av pridf. § 20 bokstav a til h gjelder da også, siden disse bestemmelsene angir hvilke opplysninger som alltid er vesentlige ved oppfordring til kjøp ved avtaler om elektrisk kraft.

6.1.2 Opplysninger om hvordan prisen beregnes og risiko knyttet til prisen er vesentlige opplysninger om avtalene

Kraftriket har i sin markedsføring av «*Idrettsstrøm*» og «*NMK Forvaltning*» angitt at avtalene er «*en blanding av prissikring og spotpris*» og at det er en «*sikringsgrad på mellom 0 – 70 prosent*».

En avtaletype som angis som en «*blanding av prissikring og spotpris*», er ikke en avtaletype som har et allment kjent innhold på samme måte som for eksempel en timebasert spotprisavtale. Det må da stilles strenge krav til informasjon om hva avtaletypen innebærer. Vi presiserer at vurderingene gjort nedenfor er basert på Forbrukertilsynets kunnskap om strømmarkedet. En gjennomsnittsforsbruker vil ikke ha samme forståelse av strømmarkedet som oss, og vil dermed ikke automatisk se utfordringene ved avtalen som vi påpeker.

Forbrukertilsynet er kjent med at flere aktører benytter seg av tilsvarende avtaletype (blanding av prissikring og spotpris, gjennom såkalte forvaltningsavtaler). Flere av disse avtalene synes imidlertid å ha ulike måter å beregne strømprisen på. Enkelte aktører operer eksempelvis med avtaler der forbruker som utgangspunkt forholder seg til den til enhver tid gjeldende spotprisen, men hvor forbruker får et tillegg eller fratrukk på fakturaen basert på strømselskapets finansielle forvaltning av strømmen. Enkelte aktører har et tak på hvor mye forbruker kan risikere å måtte betale sammenholdt med gjennomsnittlig spotpris den aktuelle

måneden, mens andre ikke har en slik begrensning. Variasjonene i hvordan prisen fastsettes for disse forvaltede avtalene, medfører at det blir enda vanskeligere for forbrukere å sammenlikne avtalene. Det må da stilles strenge krav til opplysningene som gis, slik at forbruker faktisk har mulighet til å forstå avtalen.

Forbrukertilsynet tolker Krafriket's beskrivelse av de to forvaltede avtalene som at Krafriket gjør prissikringer for en viss mengde av strøm (0 – 70 prosent av nødvendig volum), og at prisen i spotprisprismarkedet vil gjelde for den andelen strøm Krafriket til enhver tid ikke har prissikret. Det fremgår ikke hva prissikringen på 0-70 prosent er basert på, om det er basert på kundens estimerte forbruk eller basert på totalvolumet for samtlige kunder som har denne avtalen. Under Krafriket's forvaltningsavtaler varierer ikke strømprisen fra time til time, til forskjell fra rene spotprisavtaler, men er lik en hel kalendermåned, og fastsettes etterskuddsvis. Forbruker vil da få en fast strømpris for hele måneden, som enten kan ligge over eller under enn den gjennomsnittlige spotprisen for perioden, avhengig av hvor stor andel av strømmen Krafriket har prissikret og hvor godt eller dårlig resultat denne prissikringen gir opp mot spotpris. Det er likevel flere forhold i beregningen av pris under Krafriket's avtaler som ikke fremgår eller lar seg vurdere, blant annet om forvaltningen tar høyde for lovpålagte elsertifikater og fortjeneste for Krafriket.

Etter Forbrukertilsynets vurdering kan det neppe legges til grunn at en gjennomsnittsforbruker vil forstå markedsføringen på samme måte som skissert over. Eksempelvis kan begrepet «*prissikring*» lett misforstås, ved at forbruker tror at han eller hun er sikret til sin fordel på en eller annen måte sammenholdt med spotprisen.

I tillegg kan henvisningen til et spotpris-element gi forbruker forventninger om at prisen på en eller annen måte forholder seg direkte til den løpende timespotprisen på markedet. Dette er ikke tilfelle, i og med at strømprisen under avtalen er fast hver time, hver dag hele måneden.

Krafriket opplyser at sikringsgraden ligger mellom 0 – 70 prosent. Etter Forbrukertilsynets vurdering er denne opplysningen lite klargjørende. Etter vårt syn vil ikke en gjennomsnittsforbruker gjennom denne opplysningen settes i stand til å forstå prisfastsettingen for avtalen.

Når det gjelder forståelse av risiko ved avtalen, viser Forbrukertilsynet til at strømprisen her ikke vil være kjent før etter at måneden er ferdig. Forbruker har altså ikke mulighet til å gjøre seg kjent med strømprisen før strømmen brukes, og avtalen vil ikke gi forbruker noe incentiv til å bruke strøm i timer hvor spotprisen er lav.

Hvor god eller dårlig avtalen er for forbruker vil følgelig være avhengig av i hvor stor grad Krafriket kjøper inn strøm og riktig mengde til en pris som er lavere enn den gjennomsnittlige

spotprisen i perioden. Det vil si at prisen forbruker skal betale både er avhengig av hvilken pris og mengde Kraftriket sikrer i forkant, og hvor mye Kraftriket må supplere med prisen direkte fra spotprismarkedet.

For at forbrukere skal kunne ta et informert valg om å inngå eller avstå fra å inngå avtalene, er det etter Forbrukertilsynets vurdering avgjørende at forbruker får informasjon om risiko ved prisfastsettingen under avtalene.

Under disse avtalene vil prisen og risikoen for forbruker være knyttet til Kraftrikets forvaltning i det finansielle strømmarkedet. I markedsføringen og vilkårene er det ikke angitt noe tak for hvor høy strømprisen kan bli sett i forhold til gjennomsnittlig markedspris i perioden. Forbruker risikerer å få en strømpris som er langt over den gjennomsnittlige markedsprisen, uten at dette beløpet på noen måte er begrenset eller kontrollerbart i ettertid for forbruker.

Det at forbruker ved å inngå disse avtalene overlater strømprisen til å bli fastsatt etterskuddsvis og ensidig av Kraftriket som strømleverandør, er etter vårt syn helt essensielt for forbruker å kjenne til. Det samme gjelder opplysningen om at forbruker selv bærer hele risikoen for resultatet av Kraftrikets finansielle forvaltning av strømprisen. Uten disse opplysningene vil ikke forbruker settes i stand til å forstå avtalen. Ingen av disse opplysningene fremgår av markedsføringen.

Forbrukertilsynet anser at egenskapene ved prisfastsettingen og risiko utgjør hovedegenskapene ved strømvitalene «*Idrettsstrøm*» og «*NMK Forvaltning*», jf. mfl. § 8 tredje ledd bokstav a. Opplysningene skal da gis i markedsføringen.

6.1.3 Bruk av prishistorikk som avhjelpende tiltak for manglende opplysninger om hvordan prisen beregnes og om risiko?

I markedsføringen av de to forvaltede avtalene, kan forbruker klikke seg videre for å få opp en prishistorikk for den aktuelle avtalen. Spørsmålet er om dette er avhjelpende for at de vesentlige opplysningene om prisfastsetting og risiko ved prisen er utelatt fra markedsføringen.

Når det gjelder krav til opplysning om risiko og måten prisen beregnes på, er det etter Forbrukertilsynets vurdering hensiktsmessig at det angis en historisk prishistorikk. Etter vårt syn vil dette likevel ikke være tilstrekkelig til å oppfylle kravet til prisopplysninger og opplysning om risiko. En prishistorikk gir kun en indikasjon på hvordan prisen har vært på et tidligere tidspunkt, og ikke noen beskrivelse av hvordan prisen beregnes eller kan bli over tid. En prishistorikk er derfor ikke i seg selv egnet til å gjøre det mulig for forbruker å forstå prisfastsettingen og risikoen knyttet til pris for forvaltede avtaler.

Når det gjelder den konkrete prishistorikken for avtalene som Kraftriket benytter, vurderer Forbrukertilsynet også at denne ikke gir forbruker opplysninger som setter forbruker i stand til å ta et informert valg. Når det kun angis historiske priser, uten at det samtidig oppgis gjennomsnittlig spotpris i samme perioder og differanse, vil det for en forbruker være vanskelig å forstå betydningen av de faktiske resultatene.

Prishistorikken er i tillegg kun inntatt gjennom en lenke som forbruker selv må trykke på. Forbruker risikerer da å inngå strømvartalen uten egentlig å ha fått med seg prishistorikken. I markedsføringen for «*NMK Forvaltning*» er det i tillegg ikke mulig å finne prishistorikken før langt nede på bestillingssiden for avtalen, se vedlegg 12.

Etter Forbrukertilsynets syn er en prishistorikk uansett alene ikke tilstrekkelig avhjelpende for ellers manglende opplysninger om pris og risiko under avtalene.

6.1.4 Lik markedsføring, men ulik pris under de to avtalene - illustrerer manglene ved markedsføringen

Innholdet i markedsføringen av de to avtalene vi her har vurdert er i det vesentlige lik. Det er da sannsynlig at en gjennomsnittsforbruker tar utgangspunkt i at avtalene og prisen vil være tilsvarende for avtalene. Dersom prishistorikken for avtalene sammenlignes, fremgår det imidlertid at den historiske prisen for avtalene er svært forskjellige.

Forbrukertilsynet har utarbeidet et hjelpedokument basert på prishistorikken, som viser prisen for disse avtalene sammenholdt med gjennomsnittlig spotpris for samme måneder.

Vedlegg 13 Oversikt over markedspris fra NordPool, 03.05.2023

Vedlegg 14 Hjelpedokument – beregning av differansen mellom pris under avtalen «*Idrettsstrøm*» sammenholdt med gjennomsnittlig, månedlig spotpris i samme perioder

Vedlegg 15 Hjelpedokument – beregning av differansen mellom pris under avtalen «*MFK Forvaltning*» sammenholdt med gjennomsnittlig, månedlig spotpris i samme perioder

Som oversikten viser, har prisene under Kraftrikets avtaler oversteget gjennomsnittlig spotpris for alle prisområder i månedene prishistorikk er oppgitt for, uten at forbrukerne får klar informasjon om dette i markedsføringen. I enkelte perioder har differansen vært betydelig, se for eksempel vedlegg 14 for «*Idrettsstrøm*», hvor prisen under avtalen har oversteget spotprisen med opptil 19 øre/kWh. For en forbruker kan differansen utgjøre et betydelig beløp på endelig faktura for måneden, sammenlignet med om forbruker for eksempel hadde en vanlig spotprisavtale.

Dette illustrerer etter Forbrukertilsynets syn hvorfor det må stilles strenge krav til opplysningene som gis om risiko og pris ved avtalene. Det må herunder være mulig for forbruker å forstå at prisen på avtalene kan bli forskjellig. I tillegg mangler det opplysninger om hvorfor det er slike forskjeller. Det at denne informasjonen mangler, gjør det umulig for forbrukere å vurdere avtalene opp mot hverandre med tanke pris og risiko.

6.1.5 Plassmessige begrensninger

Forbrukertilsynet har utelukkende kontrollert markedsføring på Kraffrikets egne hjemmesider. På hjemmesidene foreligger det ikke relevante, plassmessige begrensninger ved mediet. Alle vesentlige opplysninger skal derfor fremgå direkte av markedsføring med oppfordring til kjøp på hjemmesiden, jf. markedsføringsloven § 8.⁷

6.1.6 Vesentlige opplysninger er utelatt fra markedsføringen

Etter dette er det Forbrukertilsynets vurdering at markedsføringen av «*Idrettsstrøm*» og «*NKM Forvaltning*» utelater vesentlige opplysninger som forbruker trenger for å kunne ta en informert økonomisk beslutning. Den aktuelle markedsføringen er inntatt i vedlegg 4,7, 9, 10 og 12. De vesentlige opplysningene som her mangler er opplysning om avtalens hovedegenskaper i form av risiko knyttet til pris, jf. mfl. § 8 tredje ledd bokstav a, samt opplysning om hvordan priselementene i avtalen blir beregnet, jf. prisf. § 20 bokstav b. Under enhver omstendighet er disse opplysningene ikke presentert på en hensiktsmessig måte som setter forbruker i stand til å ta en informert økonomisk beslutning.

6.1.7 Påvirkningsvilkåret

Vi er nå inne i en tid med svært varierende og høye strømpriser, der det i store deler av landet kun er et lite, eller svært begrenset, tilbud av fastprisavtaler. Etter Forbrukertilsynets vurdering er det sannsynlig at enkelte forbrukere ønsker å undersøke mulighetene for en avtale som i markedsføringen gir et løfte om en strømpris som er lik hele måneden, og ikke varierer time for time.

I Kraffrikets markedsføring får ikke forbruker tilstrekkelige opplysninger om prisen eller risiko ved prisfastsettelsen. Etter Forbrukertilsynets vurdering er det sannsynlig at utelatelsen av disse vesentlige opplysningene er egnet til å påvirke forbrukere til å treffe en økonomisk beslutning de ellers ikke ville ha truffet, ved at de ikke ville inngått avtalene om disse opplysningene var gitt.

⁷ Sak EU-domstolens dom i sak C-611/14 Canal Digital Danmark A/S av 26. oktober 2016, avsnitt 62 og 63.

6.1.8 Konklusjon

Forbrukertilsynet vurderer dermed at Kraffrikets markedsføring av strømavtalene «*Idrettsstrøm*» og «*NKM Forvaltning*» er villedende etter mfl. § 8.

Markedsføringen utgjør da en urimelig handelspraksis i strid med forbudet i mfl. § 6 første ledd jf. fjerde ledd.

6.2 Manglende prisliste

Forbrukertilsynet har ikke funnet noen prisliste på Kraffrikets hjemmesider som gir en samlet oversikt over alle strømavtaler.

Kraffrikets markedsføring av strømavtaler som er åpne for nytegning er etter Forbrukertilsynets syn noe annet enn en prisliste. Dette gjelder selv om forbruker kan trykke seg videre til en liste over *utgåtte* avtaler. Formålet med kravet til prisliste blir ikke ivaretatt med denne praksisen. Det er for eksempel ikke intuitivt for forbruker at oversikten over *utgåtte* avtaler kan finnes ved å se nederst på oversiktssiden over avtaler som selges.

Etter Forbrukertilsynets vurdering har Kraffriket etter dette ikke en prisliste på sin hjemmeside, og oppfyller dermed ikke kravene i prisf. § 21.

Vi bemerker også at listen over avtaler som ikke lenger er til salgs heller ikke inneholder vilkårene for alle avtaler som fremgår i listen, se vedlegg 5, 6 og 7.

7 FORBRUKERTILSYNETS VEDTAKSKOMPETANSE

Dersom Forbrukertilsynet finner at en handling er i strid med markedsføringsloven, kan vi fatte vedtak, jf. mfl. § 36 andre ledd.

Lovbruddene Kraffriket har begått gjelder brudd på mfl. § 8, jf. § 6, samt brudd på prisf. § 21, jf. mfl. § 10. For at vi skal kunne fatte vedtak ved brudd på mfl. § 6, jf. § 8, må inngrep tilsies av hensynet til forbrukerne, jf. mfl. § 39 første ledd, jf. § 35 andre ledd. Ved brudd på mfl. § 10 med forskrifter kan vi fatte vedtak dersom inngrep tilsies av hensynet til at forbrukerne skal kunne orientere seg i markedet og enkelt sammenligne priser.

Bestemmelsen i mfl. § 8 gir uttrykk for et av de mest grunnleggende prinsippene i markedsføringsretten, nemlig at vesentlige opplysninger som forbruker trenger for å kunne ta en informert økonomisk beslutning ikke skal utelates fra markedsføringen.

Kravene til prisliste er viktige for at forbrukere skal kunne orientere seg om sin egen strømvtales og eventuelt sammenligne med andre strømvtales, og ble fastsatt nettopp fordi mange forbrukere i dag opplever strømmarkedet som svært uoversiktlig.

Forbrukertilsynets vurdering er derfor at inngrep tilsies av henholdsvis hensynet til forbrukerne og hensynet til at forbrukerne skal kunne orientere seg i markedet og enkelt sammenligne priser, jf. mfl. § 39 første ledd, jf. § 35 andre ledd.

Forbrukertilsynet har etter dette grunnlag for å fatte vedtak i saken, jf. mfl. § 39.

8 FORBUDS- OG PÅBUDSVEDTAK MED TVANGSMULKT

8.1 Behovet for vedtak – vurdering av forholdsmessighet

Etter mfl. § 40 kan Forbrukertilsynet nedlegge forbud og påbud for å sikre at bestemmelser som nevnt i mfl. § 35 første ledd overholdes. Både brudd på mfl. § 6, jf. § 8, og brudd på prisf. § 21, jf. mfl. § 10, er omfattet av denne vedtakskompetansen.

Etter Forbrukertilsynets vurdering vil utelatelse av vesentlige opplysninger i markedsføring av en strømvtales kunne ha stor påvirkning på forbrukernes kjøpsbeslutninger. I markedsføringen av samtlige av sine forvaltede avtaler utelater Krafriket opplysninger som gjør det mulig for forbruker å foreta en informert beslutning om å inngå avtales. Det er dermed snakk om brudd på grunnleggende forbrukervernregler som selskapet må være godt kjent med, og hvor det kan få store økonomiske konsekvenser for forbrukerne dersom selskapet ikke overholder reglene.

Forbrukertilsynet har da også overfor Yve AS, som er Krafrickets morselskap, tidligere gitt uttrykk for vårt syn på markedsføringen av forvaltede avtaler. Vi forutsetter at Krafriket er gjort kjent med denne veiledningen fra Forbrukertilsynet.

Vedlegg 16 Spørsmål om prisopplysningsforskriften, 27.01.2023

Vedlegg 17 Veiledning om prisopplysningsforskriften, 06.02.2023

De skjerpede kravene i prisopplysningsforskriften til blant annet prisliste og markedsføring av strømvtales ble mye omtalt i media. Vi nøyer oss her med å vise til noen eksempler på dette:

Vedlegg 18 Skjerm bilde av artikkel i Europower 08.04.2022 «*Dette er regjeringens nye og strengere krav til strømvtales*», 31.05.2023

Vedlegg 19 Skjerm bilde av artikkel i Europower 18.10.2022 «*Innen to uker må de fleste strømsalgsselskaper endre nettsidene*», 31.05.2023

Vedlegg 20 Skjerm bilde av artikkel i Europower 02.11.2023 «69 av 82 strømsalgsselskaper bryter loven», 31.05.2023

I tillegg publiserte Forbrukertilsynet 20.10.2022 en veileder som redegjorde for hvordan forskriftens krav var å forstå.

Vedlegg 21 Skjerm bilde av artikkel hos Forbrukertilsynet 20.10.2022 «Selger du strøm til forbrukere?», 31.05.2023

Vedlegg 22 Veileder Forbrukertilsynet 09.02.2023 «Veiledning til skjerpet opplysningsplikt for strømleverandører», 31.05.2023

Samtlige strømleverandører, herunder Kraftriket, bør dermed være godt kjent med de nye kravene til markedsføring og prisliste, og selskapene har i tillegg hatt god tid til å innrette seg etter kravene. Likevel har Forbrukertilsynet i sin kontroll våren 2023 funnet svært mange lovbrudd som gjelder både kravene til markedsføring og kravene til prisliste. Forbrukertilsynet anser det derfor som nødvendig å fatte vedtak i de mest alvorlige tilfellene av lovbrudd, hvor forbrukerhensynene er sterkest. Kraftriket har ingen prisliste, og bruddet som gjelder manglende opplysninger om pris og risiko og markedsføringen må anses alvorlig.

Forbrukertilsynet anser på denne bakgrunn at det er nødvendig med et vedtak som forbyr Kraftriket å markedsføre strømavtaler uten at forbruker gis tilstrekkelige opplysninger om hvordan prisen beregnes og risiko knyttet til pris. I tillegg anser vi det nødvendig med et vedtak som sikrer at Kraftriket etablerer en prisliste og at denne prislisten oppfyller forskriftens krav.

Kontrollen vi har gjennomført omfattet kun selskapets hjemmesider, og kun enkelte deler av markedsføringen der. Forbudsvedtaket er derfor begrenset til å gjelde markedsføring på selskapets hjemmesider, og gjelder kun markedsføring på hjemmesiden som utgjør en oppfordring til kjøp. Vi understreker imidlertid at dersom Forbrukertilsynet senere finner lignende lovbrudd som det forbuds- eller påbudsvedtaket gjelder ved annen markedsføring fra Kraftriket, herunder på en annen plattform, vil Forbrukertilsynet se alvorlig på dette. For ordens skyld minner vi om at vi i tillegg til å kunne fatte vedtak med tvangsmulkt, i visse tilfeller har mulighet til å fatte vedtak om overtredelsesgebyr.

8.2 Tvangsmulktens størrelse

For å sikre at forbuds- og påbudsvedtaket blir overholdt, skal Forbrukertilsynet som hovedregel fastsette en tvangsmulkt som Kraftriket skal betale dersom selskapet overtrer vedtaket, jfr. mfl. § 41 første ledd. Vi kan ikke se at det er forhold i denne saken som tilsier at Forbrukertilsynet ikke skal fastsette en tvangsmulkt ved brudd på vedtakene.

Tvangsmulkt skal i henhold til mfl. § 41 andre ledd første punktum fastsettes enten som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp.

Når det gjelder tvangsmulktens størrelse skal denne fastsettes skjønnsmessig, der det overordnet skal legges vekt på at det ikke skal lønne seg å overtre vedtaket, jf. mfl. § 41 andre ledd andre punktum.

I forskrift av 14.02.2023 om utmåling av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr er det fastsatt hvilke øvrige momenter det særlig skal legges vekt på ved utmålingen. I forskriften § 4 fremgår det at det ved utmåling av tvangsmulkt skal legges vekt på hvilken type pålegg som ikke er etterkommet, hvor alvorlig unnlattelsen av å etterkomme pålegget er i forhold til de hensyn som pålegget skal ivareta, hvor byrdefullt det vil være for den næringsdrivende å etterkomme pålegget, den næringsdrivendes økonomiske evne og eventuelle fordeler ved ikke å etterkomme pålegget.

Ved fastsettelsen av tvangsmulktens størrelse for *forbudsvedtaket* legger Forbrukertilsynet vekt på at strømmarkedet er svært konkurranseutsatt, og at pris og risiko typisk vil være det mest sentrale for forbrukerne ved valg av strømvtaale. Vi anser derfor at markedsføring som ikke angir vesentlige opplysninger om prisen for den aktuelle avtalen og risiko knyttet til prisen, er særlig egnet til å påvirke forbrukernes kjøpsbeslutninger. Dette taler for at tvangsmulkten ikke må settes for lavt.

Forbrukertilsynet legger videre vekt på at det bør være enkelt for Krafriket å overholde forbudsvedtaket, slik at selskapet lett kan unngå tvangsmulkt. Forbrukertilsynet kan heller ikke se at det skal være særlig byrdefullt for Krafriket å gjennomføre de endringer eller stans i markedsføring som forbudet innebærer. Vi viser i den forbindelse til at Krafriket plikter å følge reglene i markedsføringsloven, herunder å ha tilstrekkelige rutiner på plass for å sikre at loven ikke brytes. Vi legger også vekt på at Krafriket kan oppnå vesentlige fordeler ved å ikke overholde vedtaket, siden klare opplysninger om pris og risiko kan føre til at langt færre forbrukere ønsker å inngå denne typen strømvtaale. Også disse forholdene taler for at tvangsmulkten ikke må settes for lavt.

Når det gjelder Krafrickets økonomiske evne, hadde Krafriket i 2021 en høy omsetning med driftsinntekter på kr 1 456 546 000. Dette taler for at tvangsmulkten settes høyt.

Forbrukertilsynet finner ikke grunn til å tillegge særlig vekt at selskapet samme år hadde et negativt driftsresultat på kr 1 687 000, særlig sett opp mot at det ikke skal lønne seg å overtre vedtaket. Hvordan en næringsdrivende disponerer sine inntekter, påvirker ikke hvorvidt det lønner seg å overtre vedtaket eller ikke. Markedsrådet har også tidligere slått fast, i forbindelse med utmåling av overtredelsesgebyr, at det ut fra rent allmennpreventive vurderinger er av mindre betydning om en aktivitet har resultert i et positivt overskudd, se

Markedsrådets vedtak i MR-2017-275. For at det ikke skal lønne seg for selskapet å overtre vedtaket, anser Forbrukertilsynet at det er nødvendig med en viss størrelse på tvangsmulkten.

Når det gjelder utmåling av tvangsmulkten for brudd på *påbudsvedtaket* om prisliste, anser Forbrukertilsynet at det også her vil være enkelt og lite byrdefullt for Kraftriket å overholde vedtaket. Også her tilsier selskapets økonomiske evne at tvangsmulkten settes høyt. Forbrukertilsynet legger videre vekt på at kravet til prisliste må anses som et grunnleggende krav av hensyn til forbrukeres orientering i markedet som næringsdrivende må legges til grunn å være godt kjent med, jf. også den generelle bestemmelsen om krav til prisliste i prisf. § 11.

Samlet tilsier disse momentene at tvangsmulkten bør settes høyt.

På denne bakgrunn vurderer vi foreløpig at tvangsmulkten for brudd på hvert av forbuds- og påbudsvedtakene bør ligge i størrelsesorden kr 250 000 for hver uke vedtaket ikke overholdes. Mulktens størrelse synes ikke spesielt byrdefull for Kraftriket. Samtidig anser vi at mulktens størrelse er høy nok til at det ikke vil lønne seg for Kraftriket å overtre vedtakene.

Dette er imidlertid kun et anslag basert på vår foreløpige vurdering av forholdene i saken. Forbrukertilsynet vil i det endelige vedtaket kunne opp- eller nedjustere størrelsen på tvangsmulkten.

9 FRIST FOR KOMMENTARER TIL VARSELET

I samsvar med forvaltningsloven § 16 har Kraftriket anledning til å uttale seg før vedtaket fattes.

Dersom Kraftriket har kommentarer til varselet, ber vi om at dette sendes oss **snarest mulig og senest 11.08.2023**. Ved fastsettelse av fristen har vi tatt hensyn til at det snart vil være ferieavvikling i de fleste virksomheter.

Dersom selskapets økonomiske stilling er en vesentlig annen enn slik det fremgår av selskapets årsregnskap for 2021, oppfordrer vi dere til å sende oss dokumentasjon for dette innen samme frist.

Med hilsen

Bente Øverli e.f.
avdelingsdirektør

Tønje Drevland
underdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur